

(www.strategy.bg)

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н - 1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 23.04.2025 г. - 23.05.2025 г. Неактивна

Номер на консултация: #11067-K

Област на политика: Архив - Правосъдие и вътрешни работи

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на правосъдието

Тип вносител: Национално

Основната цел на предлаганите промени е чрез въвеждането на изпит за правоспособност на вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи да се осигури достатъчен брой вещи лица с необходимата и доказана квалификация за нуждите на наказателното производство. За да се преодолее недостигът на експерти, се дава възможност на завършилите висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ със специалност в областта на съдебните автотехнически експертизи, без изискуемия 5 годишен стаж, да извършват експертизи. Условието е да са издържали успешно изпита за правоспособност пред Министерството на правосъдието.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на правосъдието

Адрес: София, София, ул. Славянска 1

Електронна поща: priemna@justice.government.bg

Полезни връзки

Рубрика „Закрила на детето“ към дирекция „Международна правна закрила на детето и международни осиновявания“ - <https://mjs.bg/home/index/4d58b6a3-346b-4026-9aaa-7d5654890938>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н - 1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица - вер. 1.0 | 23.04.2025](#)

[Мотиви към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н - 1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица - вер. 1.0 | 23.04.2025](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 21.10.2025](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

Автор: Кристина Найденова (20.05.2025 16:18)

Становище 7

Сумата да бъде преведена по сметка с IBAN №
.....,

банков код ....., при банка .....

Известна ми е наказателната отговорност по чл. 313 НК.

Дата: ..... Вещо лице: .....

Кристина Найденова

СДРУЖЕНИЕ "Асоциация на оценители, вещи лица и експерти" /АОВЛЕ/

<https://aepe-bulgaria.eu/>

Автор: Кристина Найденова (20.05.2025 16:17)

Становище 6

???, ????, ?????, ?????, ?????, ?????, e-mail: .....
???????? ? ???? ???? ? ? ..... ? ...../..... ? . ?? .....
(????, ????????? ??????????????)

Експертизата е изготвена в периода от ..... (дата) до .....(дата), за ..... часа.

Полагащо се възнаграждение ..... лв.

Направени разходи по изготвяне на експертизата: .....(вид), ... (сума).

Добавка за особено сложна и специфична експертиза: ..... (лв.).

Добавка за експертиза, извършена в почивни дни или национални празници: ..... (лв.).

Обща сума за плащане ..... лв.

Автор: Кристина Найденова (20.05.2025 16:16)

Становище 5

4. Предлагаме в чл. 1 ал. (1) да се добави нова т. 5. с текст „достъпът на вещите лица до сканираната информация по делата/производствата“.

5. Предлагаме в чл. 6 да се добави нова ал. (5) с текст „С назначаването на вещото/ите лица/а по дело/производство получават потребителско име и парола за достъп до наличната сканирана информация по делото/производството по което ще се изготвя експертиза.

6. Предлагаме промяна във формата на справката-декларация от Приложение № 3 към чл. 23, ал. 2 и чл. 24, ал. 2. Информацията, която трябва да се попълва сега е неоправдано подробна и попълването и може да отнеме до 1-2 часа. Предлагаме справката-декларация да има следното съдържание:

??????-??????????

?? ??, 23, ??, 2 ? ??, 24, ??, 2 ?? ??????? ? ?-1 ?? 2023 ?. ?? ???????????, ?????????????? ?
?????????????????? ?? ?????? ????

?? .....

Автор: Кристина Найденова (20.05.2025 16:12)

Становище 4

2. „В чл. 16 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 8:

„8. по отношение на специалистите по чл. 7а, т. 2 – 4 – при системно неизпълнение на задължението да повишава правната си квалификация.“

Колко висока трябва да бъде правната квалификация на автоекспертите?

Когато за изготвяне на експертизите са необходими знания от различни научни области, включително юридически, се назначават и изготвят комплексни експертизи. Не е нужно всички автоексперти да стават и юристи. Освен всичко друго това ще е много скъпо. Щом в съдебната система има излишни пари, нека да се използват за увеличаване размера на часовата ставка.

Предлагаме текстът да отпадне.

3. В чл. 38 се правят следните допълнения:

Признаване на правоспособност на вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи“

Цялата глава втора „а“ с чл. 7а-7м е излишна. Автоекспертите са вещи лица, като всички други вещи лица. Има и много недомислия в текстовете, като например: „Чл. 7а. За нещо лице в областта на съдебните автотехнически експертизи може да бъде утвърдено дееспособно лице, което отговаря на едно от следните изисквания:

1. заема академична длъжност – „доцент“ или „професор“, във висши училища, научни организации или Българската академия на науките;“ Всеки „доцент“ или „професор“ може да стане нещо лице-автоексперт независимо от специалността си.“

Само за кандидатите за вещи лица-автоексперти е предвидено да се явяват на изпит за признаване на правоспособност, след като са представили съответните, притежавани от тях, дипломи за завършено образование. Математическия и физическият апарат, който ползват автоекспертите, при изготвянето на експертизи, е на ниво средно образование. Кандидатите за вещи лица-автоексперти, хора с висше образование, трябва да се явят на изпит, за да докажат, че знаят математика и физика за 10-ти клас. Възниква и въпроса: какви ще бъдат разходите на кандидатите за вещи лица свързани с явяването на изпит и получаването на документ за правоспособност.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:50)

становище 5 част 2

Чрез Института ще се реши и проблемът с плащанията на вещите лица. Ще се изчисти съществената разлика между възнагражденията, които се изплащат от МВР и тези от съда. Ще се осъществява контрол и върху възнагражденията, определяни от съдилищата, защото в момента в един и същи съд два различни съдебни състава определят различен размер на възнаграждения. Самите съдии вече са в конкуренция помежду си за кого да работи малкият брой вещи лица, с които разполагаме. Един съдия в СГС си позволи да глоби няколко вещи лица и в момента никой не иска да изготвя експертизи за него. Затова ми е изключително смешно, когато чуя предложения за изключване на вещи лица. Кого ще изключвате като и сега няма достатъчно?

Институтът ще гарантира и за срочното изплащане на възнагражденията. Не може съдът да изплаща възнагражденията на вещите лица незабавно, а полицията да им ги забавя с месеци. Дори и след намаляне на срока за изплащане с Новата – преписана стара Наредба, МВР не изплаща възнагражденията в срок, а всяка областна дирекция, всяка счетоводителка и всеки началник са си измислили собствени правила за изплащане – бланки, декларацийки и бумащина, която отнема време на вещите лица и при елементарни грешки става причина за неплащане на възнагражденията им в срок. Затова и много вещи лица се отказаха да работят с МВР и сега има огромен глад за вещи лица почти в цялата страна по досъдебните производства.

Чрез Института следва да се реши и огромният проблем със съдебните лекари. Абсурдно е съдебна медицина, която работи за нуждите на съдебната система и много често СРЕЩУ болницата, да трябва да се издържа ОТ същата тази болница. Съдебните лекари са сираците на болниците. За тях никога няма пари и затова работят в ужасни условия.

Отделенията по съдебна медицина трябва да преминат към Института, а Институтът да заплаща наем на болницата за използваните помещения. Сами разбирате, че е парадоксално едно търговско дружество – съответната болница, което се

самоиздържа, да поддържа отделението по съдебна медицина, което не му носи никакви приходи, а субсидиите от държавата не са достатъчни или се харчат за всичко друго, но не и за отделенията по съдебна медицина. Както впрочем става и с парите от Фонд безопасност на движението. Давам го само за пример, за да не твърдите, че не е възможно. Поради тази причина и болниците не откриват щатни бройки за съдебни лекари, което пък натоварва тези, които работят. Липсата и натовареността на работещите съдебни лекари води до чакане на СМЕ с месеци, а даже и с години. Поради ужасните условия на работа пък както от гледна точка на база, така и от самото естеството на работата, няма желаещи да завършват тази специалност. Това води до още по-голямо задълбочаване на този проблем.

Институтът ще отговаря за осигуряването на лекари по всички специалности като на лечебните заведения и персонално на лекарите ще следва да им се забрани да отказват изготвянето на експертизи.

Чрез Института ще се уеднакви и урегулира дейността на всички вещи лица по всички специалности, като ще се решат и проблеми, за които самата аз не знам, че съществуват, но със сигурност колегите ми ще могат да ги споделят.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:49)

становище 5 част 1

5. Няма как да не обърна внимание, че съм възмутена от факта, че съвсем популистки и само заради натиска, се вземат мерки и се предвиждат промени само и единствено досежно АТЕ. В случай, че Ви е чуждо, ще си позволя да Ви информирам, че в практиката си по дела за ПТП имаме ОГРОМНИ проблеми и с вещите лица медици. Явно в Сдружение „Ангели на пътя“ няма нито едно семейство, което е пострадало на територията на Благоевград или Видин, а Вие сте глухи за всички останали, но ще Ви кажа, че в Благоевград чакаме СМЕ на труп мин.1 година, а в Монтана чакаме СМЕ на труп мин.3 години, а има дела, които чакат от 7 години СМЕ на труп. Във Видин вещото лице е мисля вече на около 80г и не може да се пенсионира, защото няма на кого да предаде отделението по съдебна медицина.

Прилагам писмо по мое текущо дело в Пловдив, от което е видно, че лечебните заведения не могат да осигурят специалист невролог.

Прилагам и протокол от съдебно заседание по мое дело в Плевен, от последните няколко страници, на който ще разберете, че не можахме да намерим невролог и неврохирург в Плевен, а съдът отказа да търси такива от други градове, поради което не успяхме да докажем уврежданията на ищеца в пълнота.

В момента имам ВНОХД№370/2023г., по което от 26.02.2024г. не можем да намерим вещи лица и чакаме експертиза, която да изследва причината за смъртта на лице, загинало след ПТП, настъпило на 02.07.2021г.

Сигурна съм, че колегите имат проблеми и с други вещи лица по различни специалности, защото ПТП са 50% от всички дела в българските съдилища, но не са единствените, по които се изготвят експертизи.

Това налага приемането на Закон за съдебна експертиза, за какъвто от години настояват и от ВСС и с който да се уредят експертизите по всички специалности.

С този закон следва да бъде създаден Институт за съдебна експертиза към Министерството на правосъдието. Институтът да е самостоятелно ЮЛ със седалище в София. Всички експерти, желаещи да изготвят експертизи, да подават молба и да се вписват, както досега, но вече не във всеки съд по отделно, а в Института. По този начин ще се подобри контрола на вписване.

Институтът ще отговаря и за обучението, изпитването и повишаване квалификацията на вещите лица.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:48)

становище 4

4. Във връзка с горните предложения за младши вещите лица, които следва да бъдат дообучавани с практика, защото теорията никога не е достатъчна, считам, че е крайно време да чуете молбите на вещите лица, които от години обясняват, че няма как да са самоосигуряващи и искат да работят като фирми. Само като фирма биха могли да наемат и обучават младши вещи лица. Отново ще дам за пример адвокатите, които имаме възможността да избираме дали да работим като самоосигуряващи се лица или като адвокатски дружества, включително и еднолични. Това не е търговско дружество и не ни освобождава от отговорностите, които носим и което е единственият аргумент за вещите лица. И ние назначаваме секретари, сътрудници, други адвокати, наемаме офиси като адвокатски дружества и това не ни освобождава от нито една отговорност както за нашите, така и за действията на подчинените ни лица.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:48)

становище 3

3. Не по-малко притеснителен е текстът на предвидения нов чл.7а, съгласно който:

Чл. 7а. (1) За вещо лице в областта на съдебните автотехнически експертизи може да бъде утвърдено дееспособно лице, което отговаря на едно от следните изисквания:

1. заема академична длъжност - „доцент“ или „професор“, във висши училища, научни организации или Българската академия на науките; - **ОТНОВО БЕЗ ДА Е ИЗРИЧНО ПОСОЧЕНО, ЧЕ ИЗОБЩО ТРЯБВА ДА ИМА НЯКАКВИ ПОЗНАНИЯ В ОБЛАСТТА НА АТЕ. ЧОВЕКЪТ МОЖЕ ДА Е ЗЪБОЛЕКАР ИЛИ АДВОКАТ - НЯМА ПРОБЛЕМ - ЩОМ Е ДОЦЕНТ ИЛИ ПРОФЕСОР МОЖЕ ДА ПРАВИ АТЕ**

2. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“, най-малко 5 години стаж по специалността и има призната правоспособност за вещо лице по реда на тази наредба; - **ТУК СЪЩО НЯМА ИЗИСКВАНЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ. ЩОМ Е ИЗДЪРЖАЛ ИЗПИТА, КОЙТО МОЖЕ ДА Е ФОРМАЛЕН ИЛИ „КУПЕН“ СЪЩО ЩЕ МУ ДАДЕМ ДА ПРАВИ АТЕ И ДА РЕШАВА ЧОВЕШКИ СЪДБИ. ЗАЩО ИЗОБЩО СЪЩЕСТВУВА СПЕЦИАЛНОСТ АТЕ В УНИВЕРСИТЕТИТЕ? ЗАЩО ИЗОБЩО ЧОВЕК ТРЯБВА ДА УЧИ?**

3. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ в областта на съдебните автотехнически експертизи и има призната правоспособност за вещо лице по реда на тази наредба; - **ЧАК И САМО И ЕДИНСТВЕНО ЗА НОВИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ БЕЗ СТАЖ СЕ ИЗИСКВА ДА СА УЧИЛИ АТЕ.**

4. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“, най-малко 7 години стаж по специалността и и има призната правоспособност за вещо лице по реда на тази наредба; - **ВАЖИ ЗАБЕЛЕЖКАТА ОТ Т.2. - БАКАЛАВЪР КИНЕЗИТЕРАПИЯ СЪС 7 ГОДИНИ СТАЖ ИЛИ ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН АГЕНТ - ЗАЩО НЕ? ВСИЧКО Е ДОПУСТИМО САМО И САМО ДА ИМА ПОВЕЧЕ ВЕЩИ ЛИЦА. А ПОСЛЕ ЩЕ СЕ ЧУДИМ КАКВО ДА ПРАВИМ С РЕЗУЛТАТА ОТ ТЯХНАТА РАБОТА.**

(2) За вещо лице в областта на съдебните пътнотехнически експертизи може да бъде утвърдено лице, което отговаря на изискванията по ал. 1, т. 1, 2 и 4. - **СЪЩАТА РАБОТА.**

Изискванията по чл.7б само затвърждават казаното.

Разбирате ли колко е трагично? Утре, ако МЗ реши да си приеме такава наредба и да раздава кетапи и правомощия по същия начин, току виж автоекспертите започнат да ни лекуват, а икономистите да ни правят зъбите.

И не – не отричайте, че това ще стане точно така и аз Ви говоря глупости, а отворете списъците с вещи лица и се уверете, че нещата се случват точно по този начин и Вие само затвърждавате вече утвърдената порочна практика.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:47)

становище 2 част 2

Това налага да направя следните две предложения:

- Спешно да се актуализират списъците с вещите лица, защото освен с горното, същите са пълни и с починали хора. На всички вещи лица да им бъде даден срок, в който да потвърдят желанието си да работят като такива, след който всички останали да бъдат заличени. Да се предвиди механизъм, по който по лесен начин, вещите лица в началото на всяка година да потвърждават желанието си да работят като такива. Най-лесно би било да се използва софтуера на Агенцията за обществени поръчки и всяка година да се изпраща мейл на вещите лица с линк за потвърждение

дали желаят или не и през следващата година да са вещи лица.

- Да се направят подкатегории за АТЕ – механизъм, оценителски, тахографи, специални правила и т.н., за да е ясно и безпротиворечиво кое нещо лице каква експертиза може да изготвя. В момента всички оценители на автомобили са се вписали в раздел АТЕ. Само 3 вещи лица в цялата страна са посочили изрично, че могат да изготвят експертиза на тахографите. Не знам да има нещо лице, което изрично да е посочило, че може да даде заключение досежно изпълнението на специалните правила за товарните автомобили, превозваните товари, опасни товари, укрепване на товарите, спазването на изискванията за почивка и т.н., които следва да се правят, но не се правят при ПТП с товарен автомобил. Работя по ПТП с причинена смърт, по което ремаркетът на ТА се откача по време на движение и това е причината същото да навлезе в насрещната пътна лента и да убие човек. Загиналият не е Сияна и никой не е чувал за него, но по делото чакахме 1 година вещите лица от Плевен да изготвят АТЕ, в която да ни информират с каква скорост са се движили двете МПС, нещо, което не е от особено значение по делото и къде е настъпил удара – факт, който е безспорен и за който не се изискват специални знания, а за причина беше посочено откачането на ремаркетът. За причината за откачането обаче, което е единственото, което не знаем по делото – нито дума. Вещите лица ще си получат възнагражденията, а ние чака нова 1 година екипът на проф.Карпетков да изследва и да отговори на единственият важен въпрос – каква е причината за откачането на ремаркетът и кой е виновен за това.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:47)

становище 2 част 1

2. Искам да обърна внимание на факта, че следва да бъдат променени и изискванията по чл.7, съгласно който за нещо лице може да бъде утвърдено дееспособно лице, което отговаря на едно от следните изисквания:

1. заема академична длъжност - "доцент" или "професор", във висши училища, научни организации или Българската академия на науките;

2. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен "магистър" и има най-малко 5 години стаж по специалността;

3. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен "бакалавър" и има най-малко 7 години стаж по специалността;

4. има средно образование и най-малко 10 години стаж по специалността;

Съгласно така записаното в Наредбата, за да се впише като нещо лице кандидатът трябва да има съответната академична длъжност или образователна степен и стаж, като стажът следва да бъде по специалността, по която е и образователната степен. Но никъде не е записано изрично, че това трябва да е специалността, за която се изисква вписването за изготвянето на съответните експертизи. По тази причина най-отговорно заявявам, че списъците с вещи лица са пълни с хора, които идея си нямат от изготвянето на АТЕ, но съсипват човешки животи. В списъка на СГС има ВЛ, което

НЕ Е завършило АТЕ, работило е 5 години като приемчик в сервиза на Шкода, но е вписано като ВЛ за изготвянето на АТЕ. В Своге АТЕ се изготвят от вещо лице – автоинструктор с образование автоинструктор и стаж като такъв. В списъка на СГС има вписани 144 вещи лица, които бяха прозвънени от СДВР и 90% от тях изобщо не могат да изготвят АТЕ за механизъм, а останалите не желаят да работят с МВР. Списъците на всички съдилища по специалност АТЕ са пълни със специалисти ЖП, без образование АТЕ, бивши полицаи, военни, специалисти застрахователно право, във Варна дори имаше адвокат, вписан като ВЛ по АТЕ на база на сертификат, издаден му от проф.Карапетков, който някоя служителка в ОС-Варна беше решила, че е равносилен на диплома за висше образование по тази специалност. Колегата е имал степен магистър и повече от 5 години стаж като адвокат, така че съгласно така разписаните правила в наредбата не е имало никакъв проблем лицето да бъде вписано, че и да изготвя експертизи по чужди дела.

Приложено и с цел доказване на тези ми твърдения изпращам две молби от вещи лица, назначени по мое дело за изготвянето на КМАТЕ. И двете фигурират в списъка с ВЛ на СГС и са едни от тези 144. Тези поне си признаха, че не могат да изготвят експертизата, защото има други, които не си признават и я правят с думите – Аз да си взема възнаграждението, пък като не им харесва, да си искат друга.

Друго вещо лице ми сподели, че по неясни за него причини и без нужното образование, е вписано като вещо лице компютърни експертизи, а единственото, което може по тази специалност, е да си пусне компютъра.

По друго мое дело вещо лице-психолог заяви, че категорично отказва да изготви експертизата по делото, защото няколко пъти е подавала молби да бъде заличена като вещо лица и не желае да работи като такова, но не знае защо не я заличават. Не мога да се сетя кое беше делото, иначе щях да приложа и тази молба като доказателство.

Автор: Елица Буенова (23.04.2025 19:45)

становище 1

1. С § 3 от предложения проект се предлагат следните промени:

В чл.7 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 2а:

„ 2а. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ в областта на съдебните автотехнически експертизи;“

2. В ал. 2 се създава т. 7:

„ 7. да има призната правоспособност по реда на тази наредба – за специалистите в областта на съдебните автотехнически експертизи и съдебните пътнотехнически

експертизи.

Тази променя ще даде право на хора, които току-що са завършили, да изготвят АТЕ и СПТЕ, което е прекрасно, защото ще се увеличи броя на вече изчезващите вещи лица по АТЕ в страната и ще се осигурят нужния брой специалисти за изготвянето на новата експертиза, която се предвижда да бъде въведена по този вид дела. Като познавам компетентността и възможностите откъм познания и техническа обезпеченост на голяма част от вещите лица по АТЕ в страната, изпитвам огромен ужас от факта, че хора без никакъв опит ще могат да решават човешки съдби. В тази връзка Ви моля да преосмислите предложението си и аналогично на адвокатите да предвидите възможността тези вещи лица през първите 2 години да могат да изготвят експертизи само по дела, подсъдни на районните съдилища, а по експертизи по дела, подсъдни на окръжните съдилища, да могат да работят само в комплексни такива с повече от едно вещо лице по съответната специалност и под надзора и със споделената отговорност на вещо лице с мин.5 години опит в изготвянето на такива експертизи. За изготвянето на АТЕ и СПТЕ по дела пред апелативен и ВКС /в малкото случаи, в които това е възможно/ експертизи да могат да изготвят само вещи лица с мин.5 години стаж КАТО ВЕЩИ ЛИЦА.

История

Начало на обществената консултация - 23.04.2025

Приключване на консултацията - 23.05.2025

Справка за получените предложения - 21.10.2025

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)